

PARKERDŐGAZDASÁG

A PILISI ÁLLAMI PARKERDŐGAZDASÁG DOLGOZÓINAK LAPJA

II. évfolyam, 5-6. szám

1987. november—december

Kiegyensúlyozott, jó évet zárunk

Interjú dr. Berdár Béla főigazgatóval

Közeledik az év vége, a számvetés, az elvégzett munka értékelésének, s egyben a következő évi célok meghatározásának időszaka. Az elmúlt tizenegy hónap főbb eseményeinek, gazdálkodási folyamatainak elemzésére dr. Berdár Bélát, Parkerdőgazdaságunk főigazgatóját kértük meg.

— Berdár elvtárs! Mit mutatnak az eddigi adatok, gazdasági szempontból hogyan zárjuk 1987-et?

— Örömmel mondhatom, hogy legfontosabb tervcéljainkat sikerül teljesíteni, sőt, több területen a vártnál kedvezőbb helyzetbe jutunk. Emlékeztet, hogy ideai tervünk elég fesztített követelményeket tartalmaz. Kiegyensúlyozott fejlődésünk, bérpolitikai céljaink elérése érdekében a tavalyi 33,5 milliós vállalati eredményünket igen jelentősen, 8 millió forinttal kellett meghaladnunk az idén. Mai ismereteink szerint ez sikerülni fog. Erősen megemeltük a népgazdaság számára oly fontos exportra vonatkozó tervszámunkat is. Ebből származó árbevételünk szintén tervszerűen, megfélelően növekedett.

Mind ezek eredményeként sikerül megvalósítanunk, sőt túlteljesíteni az előirányzott 7 százalékos keresetfejlesztést. Parkerdőgazdaságunknál az egy főre jutó éves kereset — a tavalyi 77 060,— Ft-tal szemben — az év végére meghaladja a 85 ezer forintot.

Eredményeinket elsősorban a munkaszervezés, a munkafegyver, a költségtakarékosság javításával, tervszerűen csökkentett létszám mellett a hatékonyság fokozásával sikerült elérnünk. A vállalatvezetés nevében szeretném megköszönni Parkerdőgazdaságunk minden dolgozójának a helytállást, a sikeres, jó munkát.

— Mely területek teljesítménye volt kiemelkedő az idén?

— Szinte nincsen olyan egységünk, ahol ne tapasztalhatunk volna fejlődést. Kevésbé egyes területeket, inkább bizonyos célok megvalósítását érdemes kiemelni. Nagyon jó teljesítményt nyújtott **fafeldolgozósunk**, amely — a minőség javítása mellett — képes volt megbirkózni az erősen megnövekedett mennyiséggel. A kiszállítás ütemessége is sokat javult itt, ami igen fontos a folyamatos árbevétel, vállalatunk finanszírozása szempontjából.

Fontos előrelépésnek tartom, hogy a Natours — amely tavaly 5 millió forint feletti veszteséget könyvelhetett el — idén jelentősen javította gazdálkodását. Bebizonyosodott, hogy minden szempontból **helyes volt a veszteséges vendéglátóipari egységek bérletbe adása**.

Az előirányzatoknak megfelelően, esetenként a vártnál jobban haladtak előre saját **öeruházásaink**. Ezek közül külön említést érdemel a lepencei szabásműhely kivitelezésének befejezése, továbbá az, hogy géberuházásainkat általában sikerült végrehajtani, s így már az első félév folyamán ezek az eszközök a tervezettnél előbb kezdték termelni.

Régóta megoldatlan gondok felszámolása indult meg a **szaporítóanyag-termelésben**. Felújítottunk régi csemetekerteket, Békásmegyeren területet bérletünk tölgy-szaporítóanyag termesztésére (amely már sikeresen megkezdődött), Pilismaróton pedig folyamatban van egy nagy, központi csemetekert kialakítása. Mindez a jövő évtől már egyre jobban érezteti majd jótékony hatását; megtettük az első lépéseket, hogy kikerüljünk szorongatott helyzetünk-ből.

Szervezeti szempontból a legfontosabb lépés a gépiparem **ész-szerűsítése**, a szállító- és építőipari gépek átcsoportosítása

volt. Most, közel egy év után, látjuk, hogy e rendszer bizonyos részleteit még pontosítani, finomítani kell, de az alapvető célt, a felelősség sokkal egyértelműbbé tételét sikerült elérni.

— Mit várhatunk 1988-tól?

— Korai lenne még a konkrét tervekről beszélni, s a gazdasági környezet, a gazdálkodásunkra ható külső feltételek módosulásában is akad még jónéhány bizonytalanság. A súlyponti kérdésekről, az adó- és árrendszer változásairól, vállalatunkra gyakorolt várható hatásairól már elég sokat tudunk, de még több részlet tisztázatlan. Annyi bizonyos, hogy tovább szigorodó feltételek, növekvő követelmények közepette kell helyt állnunk. De az is bizonyos, hogy **vállalatunk képes megőrizni stabilitását**, talpon tudunk maradni a mai viszonyok között is — amikor sok cég komoly nehézségekkel küszködik —, s a tisztességes munka, a kiegyensúlyozott fejlődés lehetőségei, bár nem csekély erőfeszítés árán, megmaradnak.

Kiemelt feladatunk lesz jövőre a Műszaki Erdészet és a Főépítészeti Osztály **áttelepítésének** elkezdése.

Igen fontosnak tartom olyan körülmények kialakítását, hogy az érintett dolgozók túlnyomó része számára ne okozzon nehézségeket, zavarokat a majdani átköltözés; ellenkezőleg, jobb keertek között folytathassák munkájukat.

Sok fontos, izgalmas, tartalmos feladat vár ránk. Bizonyos vagyok benne, hogy Parkerdőgazdaságunk összeforrott, magas szakmai színvonalon áll, jó kollektívája megfelel majd 1988 követelményeinek is. E gondolatok jegyében kívánok kellemes karácsonyi ünnepeket, eredményekben, személyes sikerekben is gazdag, boldog új esztendő minden munkatársamnak. —bor

*Kellemes karácsonyi ünnepeket
és boldog új évet
kívánunk
Parkerdőgazdaságunk dolgozóinak!*

Hogyan látja a pártbizottság?

Parkerdőgazdaságunk párt-szervezeti szempontból a Szentendrei Városi Pártbizottság irányítása alá tartozik, amely Szentendrén kívül 13 község — Budakalász, Pomáz, Csobánka, Pilisszentkereszt, Pilisszentlászló, Pilisszántó, Leányfalu, Dunabogdány, Visegrád továbbá a sziget: Kisoroszi, Tahitótfa, Pócsmegegy és Szigetmonostor — politikai irányításáért felel. Amellett, hogy ösztönöztük a pártbizottság hatáskörében vagyunk, közvetlenül is e térségben zajlik tevékenységünk jelentős része, s dolgozóink többsége is itt lakik. Célszerű tehát, ha kitekintünk kissé vállalatunk „sáncai” mögül, tájékozódunk szűkebb környezetünk fejlődéséről, gondjairól. Rozgonyi Ernőné dr., a PB első titkára válaszolt kérdéseinkre.

— Rozgonyiné elvtársnő! Milyen jelenleg a körzet vállalatainak, szervezetjeinek, más gazdálkodó egységeinek helyzete, ezen belül hogyan minősül Parkerdőgazdaságunk tevékenysége?

— Pártbizottságunk gazdaságpolitikai irányító, ellenőrző, orientáló munkája 14 kisebb és 27 nagyobb gazdálkodó egységre terjed ki. Az utóbbiak közül kettő — a Budaflex és az Óbuda Tsz — a mi régióinkban „óriásnak” számít; országosan is jelentős vállalkozások.

További három olyan egység akad, amely tavaly félmilliárd forintnál több bruttó termelési értéket állított elő — e mutatószámot tekintve a Parkerdőgazdaság közvetlenül utánuk következik, a hatodik a sorban. Az eredmény összegét tekintve Önök szintén a hatodik helyet foglalják el, a tőkés exportban viszont a harmadikok.

Gazdálkodó egységeink túlnyomó része a nehéz viszonyok között is jól látja el feladatait. Tavaly csupán egy vállalat zárta veszteséggel az évet, ugyanakkor számos vállalkozás jelentősen növelte nyereségét. Ezek közé tartozik a Parkerdőgazdaság is, amely különösen **lendületesen fejlődik** az utóbbi években. Önök tavaly 22 százalékkal növelték vállalati eredményüket, s az idén megcélzott 25 százalékos eredmény-emelkedés is igen imponáló. Mindemellett —, s ezt pártbizottságunk nagyon jól tudja — a Parkerdőgazdaság nem csupán termelő szervezet, hanem a környezet- és természetvédelemtől a közjóléti funkciók ellátásáig igen sok egyéb feladat is hárul Önökre. A PB e sajátos tevékenységeket is fi-

gyelemmel kíséri, értékeli és elismeri.

— Elismeri...? „Kirakatban” dolgozván, éppen e tevékenység körökben ér a legtöbb kritika minket.

— Önök nyilván jobban tudják, hogy milyen lehetőségek szerint, hol kell erősíteni a gyenge pontokat. A kérdéskör közhangulati, politikai fontossága miatt azonban pártbizottságunk is igyekezett a szokásosnál alaposabban megismerni a gazdaság környezet- és természetvédelmi, közjóléti munkáját. A párt és tanácsi testületek tagjai úgy látják, hogy Önök jó elgondolások alapján, a lehetőségekhez mérten eredményesen dolgoznak e felelősségteljes feladatokban. Látjuk, hogy hosszútávú, s több vonatkozásban — például az erdők tisztántartása terén — szinte sziszifuszi **küzdelem** ez, amelyet a Önök kollektívája elismerésre méltó kitartással folytat. A környezet- és természetvédelemben nagyon nagy szerepe van a tudatformálásnak, a közgondolkodás átalakításának. A Parkerdőgazdaság nagyon sokat tett és tesz ennek érdekében. Mi-

előtt az egész kérdéskör a közfigyelem homlokterébe került volna, **dr. Madas László** és munkatársai az elsők között ismerték fel az erdőgazdaság kikerülhetetlen és nélkülözhetetlen társadalmi szerepét a természet szeretetére, védelmére, az egészséges életmódra, a szabadidő kulturált eltöltésére való nevelésben. Az Önök mai kollektívája jó alapon, magasabb színvonalon folytatja e munkát, s ehhez mi is igyekszünk minden politikai támogatást megadni.

— Hogyan értékeli a PB a körzetnek, mint lakóterületnek a fejlődését?

— E kérdéskör minden egyes eleme hosszú elemzést igényelne. Természetesen folyamatosan foglalkozunk az összes közellátási, infrastrukturális, településfejlesztési gonddal; az utóbbi VB-üléseken pl. az általános és középfokú oktatás, majd az élelmiszerellátás helyzetét tekintettük át. Összefoglalóan azt mondhatom, hogy a legtöbb területen valamivel jobb helyzetben vagyunk a megyei —, s Pest megye adottságaiból következően — az országos átlagnál. A jelenlegi ötéves tervben közszégi, városi, de regionális

szinten is jobbra csak a szinttartást, néhány vonatkozásban a lassú fejlesztést célozhattunk meg. Politikai eszközökkel is ösztönözzük az egyes emberek, kollektívák vállalkozókedvét, amely a közellátásra is jótékony hatást gyakorol. **Az agglomeráció előnyeinek kihasználása mellett nagy figyelmet fordítunk hátrányaink enyhítésére**, például az iparcikk-ellátásban vagy éppen az oktatásban. A főváros egyáltalán nincs olyan közel, mint ahogyan azt néhányan Budapestben gondolják. Mindezen kérdésekben igen szorosan együttműködünk **dr. Berdár Béla** elvtársral, a körzet országgyűlési képviselőjével, a megyei PB tagjával. De a Parkerdőgazdaság számos más dolgozója is értékes segítséget nyújt, aktívan dolgozik a közéletben; például két kollégájuk tagja pártbizottságunknak, sokan tanácsstagok. Népfőnt-aktivisták a különböző településeken.

— Lapunk kis terjedelmére tekintettel, e rövid interjúban most ennyit kérdezhettünk. Köszönjük a nyilatkozatot.

— Én is köszönöm, hogy megkerestek, s egyben megragadom az alkalmat, hogy további eredményes munkát, boldog, sikeres új évet kívánjak a Parkerdőgazdaság minden dolgozójának. —bor

Szentendrei Erdészetünk kilátásai '88-as favágatási tervünkről

Parkerdőgazdaságunk Szentendrei Erdészetének területe és feladatköre 1985-től jelentősen kibővült; a megszűnt Pilisszentkereszt-i Erdészet is ide csatlakozott. Jelenleg 15 műszaki, 3 adminisztratív és 80 fizikai dolgozónk tevékenykedik itt. Területét tekintve — 7800 hektárral — a második legnagyobb erdészetünk. Munkájukról, gondjaikról **Géczy Béla**, az erdészet vezetője nyilatkozott.

millió forint nyereséget hozott, addig idén a 6 ezerrel kevesebb köbméter is 4,8 millió eredménnyel. Közben nem történt ár-emelés, nem ebben rejlik a magyarázat. **Növeltük az iparifa termelésének arányát;** s a tervezetthez képest közel 1 millió forintost többlet exportbevételre teszünk szert papírfából.

Bár nem növeljük a mesterségesen felújítandó területeket, a pótlásban nagy feladatok áll-

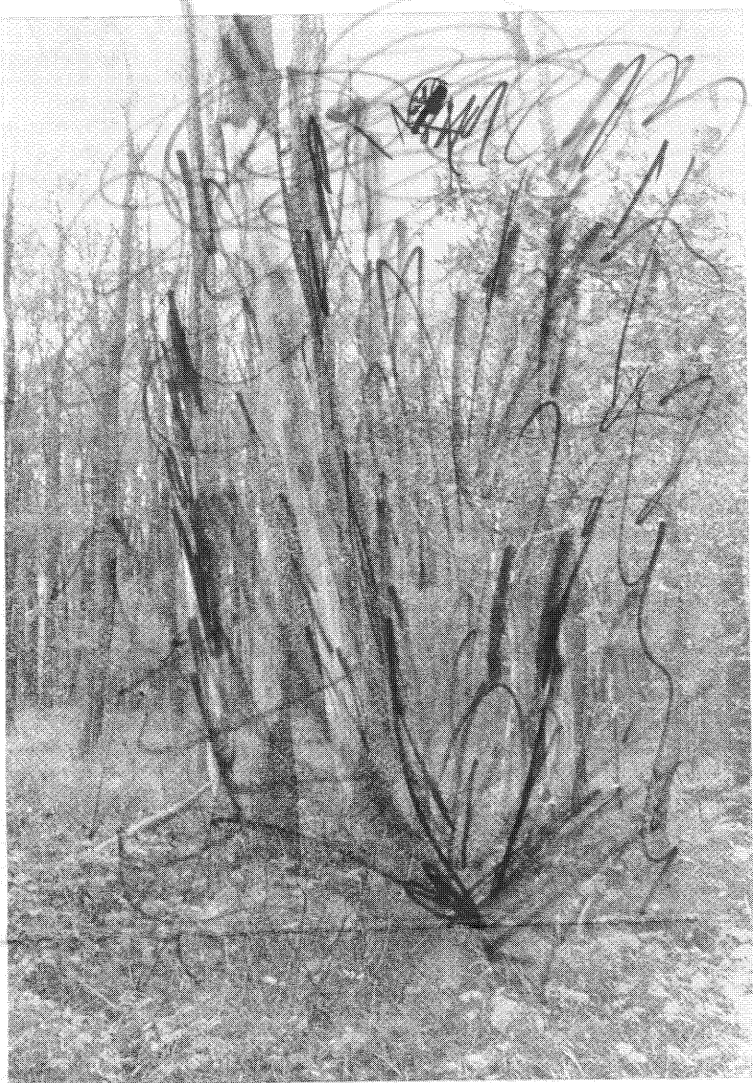
vel enyhíthetnénk e problémán. Már két éve nem szerveztek tanfolyamot, pedig nagy szükség lenne rá — van is 4—5 jelentkezőnk. A létszámgondokon jelenleg Ózd környéki, Borsod megyei időszakos munkavállalók alkalmazásával segítünk.

A fafeldolgozás területén elsősorban játékok készítésével foglalkozunk, azonban a vállalat egy helyre — Visegrádra — központosította ezt a tevékenységet, a korszerűbb, hatékonyabb termelés érdekében. Ezek után úgy tervezzük, hogy a **sárazpataki fagyártmányüzemben vékonyfa feldolgozáshoz kezdünk.** Az alap gondolat: a gyenge faanyagot, amit kitermelünk, érdemes minél jobban feldolgozva értékesíteni. Ennek értelmében belefogunk a tűzifa egysegsomagos értékesítésébe; kivánság esetén kandallófának is felhasználjuk.

Fontos feladatunknak tekintjük a parkfenntartási munkákat: például az erdei pihenők létesítését, karbantartását, túristautak jelzését. Évente 2 millió forintot használunk fel erre a célra; de mivel Budapest 20 kilométerre fekszik innen, s hétvégeken igen sok a kiránduló, indokolt lenne, hogy ennél bővebb anyagi forrás álljon rendelkezésre. Már elvégeztük a pilisszentkereszt-i szurdok felújítását, és terveink között szerepel a Kőhegy környékén a túristaforgalom kiszolgálásának bővítése, új kirándulóhely létesítése a Bükkös-patak rendezésével, továbbá a bölcsőhegyi sípálya elkészítése is. Tájékoztató táblákkal, útjelzőkkel saját öt fős brigádunk látja el az egész Parkerdőgazdaságot; többen dicsegték már, hogy milyen jó az új táblarendszer. Visszatérő, számtalanszor említett probléma a személtelés. Az erdészet 4—500 ezer forintot költ évente csak szemétyűjtésre! Talán javítana a helyzeten, ha az erdészeknek — aki hatósági közeget — joga lenne **helyszíni bírságot kíróni** az erdőt szennyezőkre.

Vadgazdálkodást 7 ezer hektáron folytatunk. Jó eredményeket értünk el a vadföldekkel: 110 hektár szántót és 60 hektár rétet művelünk, önállóan meg tudjuk oldani a téli takarmányellátást is. Mindemellett dilemmát jelent, hogy **milyen mértékben érdemes pénzt fordítani a vadföldre,** amelynek fenntartása igen költséges. Lehetne jobb a gépellátás; egyetlen MTZ-vel rendelkezünk és annál is állandóan javítási problémákkal küszködünk. Gyakran kénytelenek vagyunk drága külső munkát igénybe venni. A Parkerdőgazdaságnak érdemes lenne létrehozni egy — az egész területen segítő — **mezőgazdasági gépparkot.** Két vadászházunk — a sikárosi és a seilkerti — összesen kilenc férőhellyel rendelkezik. Gondot szokott okozni, hogy nem érkezik elég vadászvendég, nincs kitöltve a szezon. Tavaly a tervezett 40-ből mindössze 24 bikát lótték meg — ez komoly árbevétel-kiesést eredményezett. A vendégkör bővítése terén a vállalatnak jobban kellene támaszkodnia az erdészetekre. A mostani vadászévad azonban igazán szép sikereket hozott: már az idény elején három aranyérmes bika került puska-végre területünkön! Mindháromat NSZK-ból érkezett vendégek ejtették el. A trófeákról: az egyik 12 kilogrammos, páros 26-os; a másik 9,90 kilogrammos, hamis 20-as; a harmadik 9,40 kilogrammos, páros 14-es. Egyébként a mai napig 28 bikát lóvtunk ki, az év végéig összesen 32-re kerül sor. Jól jövedelmez ez az idény. Tervezett nyereségünket azonban nemcsak a vadászatban, hanem a termelés összességében is elérjük — az elmúlt években is teljesítettük az elvárt eredményt, és az idén sem lesz másként.

— horváth —

Súlyos gondokat okoz, itt a legnagyobb a tölgy száradás

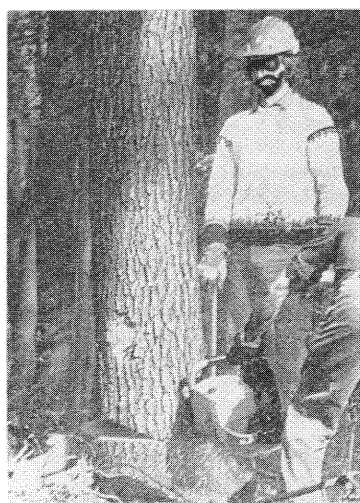
— A természeti adottságok itt a legkedvezőtlenebbek hegyvidéki erdészetek között; száraz, sekély termőrétegen kell megélniük a fákknak — kezdte az erdészetvezető. — A tölgy mellett főleg cserből állnak az erdők; itt nem lehet olyan fűrészáru alapanyagot kitermelni, mint például Visegrádon, vagy Pilisszántón. Erdőtervünk 17—18 ezer köbméter fa kitermelésére ad lehetőséget — azonban idén és jövőre is csak 10 ezer köbméter körüli mennyiséget tervezünk — két fő ok miatt. Az egyik: a megbontott véghasználati állományok nem újultak fel kellőképpen. Várjuk, hogy a természetes újjalatra támaszkodva kitermelhessük az öreg erdőt — ez azonban legalább 4—5 évet vesz igénybe; addig elsősorban a nevelőágásokban dolgozunk. Kérdéses, hogy a vállalat meddig tudja elviselni a természetes újjalut elégtelenségét, hiszen a fafeldolgozásnak alapanyagokra van szüksége. Ilyen körülmények között a mesterséges felújításnak kell előtérbe kerülnie.

A másik probléma: a **tölgy hervadásos betegsége.** Még nem tudják a kutatók, hogy mi okozza; egyesek szerint a savas eső, mások szerint több tényező is szerepet játszik: valamilyen károsodási láncolat váltja ki. Nálunk a legnagyobb mértékű a pusztulás: a kitermelendő 10 ezer köbméter fából körülbelül 1700 köbmétert vesz ki az elszáradt tölgy, amelynek értéke csak negyede az egészségesének — csak tűzifának jó. Kitermelésünk csökken az elmondottak miatt; azonban míg tavaly a fahasználati ágazatban a 16 ezer köbméteres teljesítmény 5

Csak 10 ezer köbmétert terveznek kitermelni

nak előttünk: jövőre 50 hektáron végezzük el ezt a munkát — 600 ezer csemetével. Ezen a téren csak fokozott gépesítéssel, vegyszerezéssel lehetne továbbfejleszteni, mert nincs elegendő munkás. Az erdőművelés egyéb feladatainál is létszám-gondokkal küzdünk. Évente 250 hektáron végzünk erdőápolást, tisztítást pedig 100 hektáron — ez utóbbinál nagy segítséget jelent majd az a három körfűrész, amit most kapunk. A fakitermelésben mindössze egy brigádnyi saját dolgozónk tevékenykedik, a munka 70—75 százalékát vállalkozókkal végeztetjük. Motorfűrészkes dolgozóink egy része nyugdíjba ment; többen orvosilag alkalmatlanná váltak; mások inkább könnyebb munkát vállaltak. Nem megoldott az utánpótlás kérdése: saját dolgozóink továbbképzésé-

Alapos előkészítés után november 5-én elkészült 1988. évi favágatási tervünk. Az elkészítés végső formájának kialakítását igen heves szakmai csatározás előzte meg. A tíz esztendője tartó száraz időjárás nagyon rossz hatással van az erdő természetes felújítására, a mesterséges erdősítéssel viszont csak jövő ősztől kezdetünk igazán hatékonyan foglalkozni, mert ekkortól áll rendelkezésünkre **3 millió darab 2 éves, saját nevelésű tölgy-csemete.** A véghasználati állományok besorolása akkor már könnyebben fog menni...

Ma már egyre többen valljuk, hogy a fafeldolgozás háttérét adó erdőtervi kitermelést csak **hatékonyan működő csemetekertekkel** lehet biztosítani. A tölgy száradás okozta záródás-hiányt sem lehet csak természetes úton pótolni, szükség van csemetére is. A csemetekertek létesítése tehát elodázhatatlan, jó döntés volt.

A jövő évi favágatási terv vállalatunk eddigi történetében talán a **legkisebb mennyiséget**

tartalmazza: **73 290 köbméter bruttó és 60 995 köbméter nettó fatömeget.** Messze nem termeljük ki az erdőtervi lehetőséget. Növedékfokozó gyérítések erőltetésével igyekszünk termeléseinkben fatömeghez jutni. Ez viszont — bizonyos mértéken túl — nem kívánatos bontásokhoz vezet, ami akadályozza a természetes felújítást. Ördögi kör... Ebből csak úgy lehet kijutni, ha nagy erővel koncentrálnunk a csemetetermelésre, és első számú szakmai feladatként az eredményes felújítás növelését célozzuk meg — ha szükséges, intenzív csemeteültetéssel is.

A jelentősen csökkent fatömeget tartalmazó favágatási tervből az is kitűnik, hogy a **tölgy száradék 10 ezer köbméter,** amelyből csak 15 százaléknyi száradék rönk várható. Ezzel együtt kerekén 30 ezer köbméter iparifára számíthatunk. Ebből 10 ezer köbmétert dolgoz fel a lepencei fűrészüzem.

A gazdasági eredmények világosan mutatják, hogy ha nem lenne szép eredményeket hozó fafeldolgozó iparunk, akkor nem lehetne elfogadni a 60 ezer köbméter körüli termelési szintet, és erőltetni kellene a véghasználatokat. Mindez viszont — a tölgy száradással együtt — végzetes hatással lenne a pilisi erdőkre.

Ezúton is szeretném felhívni a kollégák figyelmét a **pontos, gondos fatömeg- és választékbecslésre. Minden olyan fa, amely fűrészelésre alkalmas, kerüljön a Fafeldolgozó Erdészethez!** Ez közös érdek; véteni ellene súlyos gazdasági hiba. Törekvésünk megvalósításához kérem mindazok segítségét, akik a terv végrehajtásában részt vesznek.

Schandli Lajos
fahasználati főelőadó

Befejeződtek az erdőművelési műszaki átvételek

Erdőművelő szakembereink és a területileg illetékes erdőfelügyelők idén is megvizsgálták az elvégzett erdőművelési munkák szakszerűségét, felújítás alatt lévő erdeink állapotát, értékét. Ezen évente ismétlődő műszaki átvétel-sorozatból **Szommer József** osztályvezető-helyettes adott tájékoztatót.

— Örvendetesen nőtt a befejezettként átadott erdősítések területe — mondta Szommer József. — **A 118 hektáros tervvel szemben 202 hektárt találtak erre alkalmasnak.** Igaz, 16 hektárt csak érték nélkül tudtunk minősíteni.

Területében és értékében egyaránt csökkent a befejezetlen állomány. A tervezettnél többet sikerült befejezettként átadni, de sajnos e kategóriában is volt nem értékelhető terület, és néhány erdészetünkönél — főleg Visegrádon és Esztergomban — a tavalyi kiemelkedően jó tölgy-makk-termés sem hozta meg azt az eredményt, amit vártunk.

Jelentős — 137 hektárnyi — volt a mesterséges első kivételű erdősítés, és 98 hektárt tett ki a korábbi erdősítések pótlása. Sajnos — főleg az utóbbi munkálatoknál — az eredményesség a terv alatt alakult. Ez alól kivétel a Ráckevei Erdészet.

Az ápolási munkáknál változatlanul tapasztalható, hogy nincs elegendő erdőművelési munkás, bár erdészeink többsége nagy erőfeszítéseket tesz a gondok megoldására. Ismételt felvetődött, hogy e helyzetben vegyszeres ápolásokat is alkalmazunk.

További hiányosság, hogy nem az elképzelések szerint alakult a tisztítások és a törzskiválasztó gyérítések üteme. Szeptember végéig az utóbbi munkának alig több, mint a felét végeztük el, holott 90 százalékos teljesítést kellett volna elérni. Örvendetes viszont, hogy a tervezettnél több — a fajtagyűjteményeket és az erdőfelújításokat védő — kerítést sikerült felépíteni.

— m. l. —

4 milliós eredményre számít az ágazat

Vadgazdálkodás, vadászat

— A vadászatnak továbbra is lesz jövője a Pilisben, de a csúson már túl vagyunk; nem azért, mintha rosszul végeznék a dolgunkat, hanem mert így kívánja a népgazdaság — elsősorban a mezőgazdaság — érdeke — emelte ki Csada Ferenc vadászati főelőadó, az ágazat tevékenységéről folytatott beszélgetésünk kezdetén. — Régebben a vadkár ellen az erdők bekerítésével védekeztek; ma már azonban az erdő mindenkié, nem kívánatos gátolni ezzel a turizmust, Kerítés nélkül viszont nem tudjuk kordában tartani a vadat — amelyből most több van, mint korábban. Csökkentenünk kell tehát az állományt; a jövőben inkább a minőségen szeretnénk javítani. Vadászati üzemtervünk meghatározza, hogy milyen vadból mennyit tartunk meg. Ennek értelmében a Pilisben 700 szarvas, 350 mullon, 550 őz és 500 vaddisznó lehet majd — az utóbbiból azonban 200-at zárt vadaskertben kell tartani. A legkörülményesebben a szarvasal kell gazdálkodnunk — ez a legértékesebb vadfaj Magyarországon, ez hozza a legnagyobb árbevételt. Ha elérjük a fenntartható szarvasállományt, a továbbiakban csak a szaporulatnak megfelelő számban vadászunk. Jelenleg a szaporulatnál többet lövünk ki; ugyanígy a többi vadfajból is. Felemelt vadlelőési terveink alapján — az utóbbi időkben — évente átlagosan 5–600 szarvasat, 150–200 őzet és mullont, 4–600 vaddisznót ejtettünk el. Legjobban a vaddisznóra kell odafigyelni, a szaporulat szerint végezni a kilövést; bár a legnagyobb kárt — erdőben, mezőben — a szarvas okozza. A mezőgazdasági kár éves értéke 2 millió forint.

— Milyen költségek merülnek még fel az ágazat működése kapcsán?

— Sok pénzt emészt fel a 40 ezer hektáros üzemi vadászterület fenntartására. Nagy gondot kell fordítanunk a vadete-

A szarvas a legértékesebb vad, de a legtöbb kárt is okozza

tésre is. Idén erre a célra 2702 mázsa szalma-, 2326 mázsa lédús- és 1425 mázsa szemestakarmány felhasználását tervezzük — mindemellett ezt meghaladó készletek állnak rendelkezésünkre. A szarvasetetőket már nyáron feltöltöttük jó minőségű lucernaszénával, hogy a vad odaszokjon, téle már tudja, hol keressék az élelmet. Már silóban van a lédús takarmány, s ahogyan a szükség megkívánja, ezt is megkapja a vad. A szemes takarmányt elsősorban hajtóvadászatok előtt, a vaddisznók „beetetésére” használjuk fel. Előírás szabályozza,

hogy mekkora vadföldet kell fenntartanunk, 450 hektár szántóterületet művelünk, hogy megtermeljük a takarmányt a vad számára. A rézgazdálkodás is ezt a célt szolgálja. Lehetőség szerint nem vásárolunk takarmányt, de amikor hiány mutatkozik, akkor természetesen veszünk. Az ágazat összes költsége — a vadászati berendezésekre fordított pénzt és a vadász szak személyzet munkabéretét is beleértve — eddig átlagosan 12 millió forintot tett ki évente; idén pedig 16 millióval számolunk. Gazdaságtalan a tevékenységünk, ha nem tudunk

ekkora értéket kitermelni; s még többre van szükség ahhoz, hogy műszaki fejlesztést is végrehajthassunk.

— Miből származik a bevétel?

— Két forrásból: export-árbevételünk azoktól a külföldiektől ered, akik itt zsákmányolnak trófeát, s ezen kívül igénybe veszik különböző szolgáltatásainkat; másrészt pénzt hoz a vadhús belföldi értékesítése is. Terveink szerint idén a vadászati ágazat által kitermelt érték eléri a 20 millió forintot, s ebből 15 millió exportból származik majd. 4 milliós nyereségre számítunk; bár lehetséges, hogy ez végül kevesebb lesz,

dászatokra laptartánkg még nem került sor.)

— A vadászok milyen szolgáltatásokat vehetnek igénybe?

— Szállást, teljes ellátást biztosítunk a vendégeknek. Magyaros ételeket kapnak, kívánásuk szerint. Ami szorosabban kötődik a vadászathoz: bérelhetnek lovas kocsit, ha barkácsolni akarnak. Hét vadászházunk van, ebből egy — az apátkúti — első osztályú, a többi másodosztályú. A házak többsége erdőben áll, ahol a csönd, a jó levegő már önmagában is nagy vonzerőt jelent. Víz, villany mindenütt van; a szobák kétágyasak. A hideg ellen cserépkályhák védnek — ez sokkal hangulatosabb, mintha olajjal fűtenék. Arra törekszünk, hogy minden egyes szobához tartozzon fürdőszoba, — egyébként már most is van ilyen házuk. A vendégek általában egy-

Sok a visszatérő külföldi vadászvendégünk

mivel újabb költségek merülnek fel: erdőn belüli vadvédelmi kerítéseket kell telepítenünk, hogy egyes erdőrészek időben felújulhassanak. Tervezett exportbevételünk eléréséhez 140 szarvasbika, 50 őzbak és 40 mullon kos meglövése szükséges, továbbá 10 napon át kell hajtóvadászatot rendeznünk vaddisznóra.

Ami a vadhús eladását illeti: mintegy ezer lött nagyvadat értékesítünk, kétféle módon. Kiseb hányadát helyben értékesítjük — például vendéglátó egységek kapják meg. Nagyobb részét a VADEX-nek adjuk el, amellyel társulások viszonyban állunk. A vadat a lelövést követően szakembereink hűtőkamrába szállítják, ahol egy hétig tudjuk tárolni; utána bevisszük Soponyára, a VADEX vadfeldolgozó üzemébe. Sok gondot okoz, hogy — különösen nyáron — könnyen megromlik a hús; főleg akkor, ha nem találják meg gyorsan az elejtett vadat. Nekünk is nagyobb figyelmet kell fordítanunk a higiéniai követelményekre; az lenne ideális, ha télen tudnánk lelővetni az eladásra szánt vadat. Egyébként tervezzük egy 250 hektáros vadaskert létrehozását, Visegrád közelében. A Kühnberg-forrásnál. Mivel csökkenni fog a Pilisben a vadállomány, csak a zárt területen történő intenzív hústermeléssel tudjuk mérsékelni az árbevétel kiesést.

— Milyen eredményeket hozott eddig az idei vadászat?

— A vadászati idény háromnegyedén már túl vagyunk, s mondhatom: sikeresen. A külföldiek novemberig 110 szarvasbikát lőttek — ebből három aranyérmes. Sok az ezüst- és a bronzérmes is: az összes kilőtt bika 20–25 százaléka érmes! Ez igen szép eredmény az elmúlt évekhez képest. Az elejtett 53 őzbak között egy arany- és egy ezüstérmes volt. Puska végre került egy aranyérmes kan is. (A vaddisznó-hajtóva-

hétre jönnek; azonban kívánatos lenne, ha hosszabb időt töltenének itt. Akkor a szolgáltatásokból is nagyobb bevételre tehetnénk szert; másrészt előfordul, hogy nem tudjuk egy hét alatt meglővetni a kívánt vadat, ilyenkor aztán csalódot a vendég — és mi is.

— Hogyan lehetne elérni, hogy a külföldiek több időt töltsenek a Pilisben?

— Többnyire azért maradnak csak egy hétig, mert a szabadságuk további részét együtt akarják tölteni a családjukkal — vadászni pedig egyedül jönnek. Szeretnénk elérni, hogy családostul itt üldüljenek; amíg a férj vadászik, vagy a skeetlövész pályán gyakorol, arra az időre a feleségének és gyerekeinek is tudunk programot ajánlani: teniszeshetnek, lovagolhatnak, horgászhatnak. Városnézést és lovas kocsis fotószafarit is szervezünk.

— Jó a kapcsolat a külföldi vadászok és az itthoni szakszemélyzet között?

— Általában a vendégek 80 százaléka az NSZK-ból, 20 százaléka Ausztriából érkezik — ritkán dánok, hollandok, olaszok is jönnek. Többségük magas fokú ismeri a vadászat szakmai részét, szokásait — és nagyra értékeli, hogy nálunk is ápolják a hagyományokat. Kialakult egy törzsvendég-gárda, melynek tagjai minden évben visszatérnek; s gyakran kéri ugyanazt a kísért, akivel már együtt járták az erdőt. Vadászberátások szövődnek így, s ez nagyban hozzájárul, hogy a külföldiek jól érzik magukat nálunk. Egyébként most nő fel egy újabb vadászati szakgárda a nyugdíjba vonulók helyébe. Nyugodtan kijelenthetem, hogy ők is nagyon agilis, hozzáértő, munkájukat szívvel-lélekkel végző szakemberek.

— horváth —
Fotó: Korda

Az idei évad szenzációja

Ritka szép trófea Szentkeresztről

A Pilisben az ősszel kilőtt három aranyérmes szarvasbika közül a legértékesebb agancscsal rendelkezőt szeptember 27-én ejtette el az NSZK-beli Norbert Krieger. Kísérőjét, Bubán Istvánt kértük: mondja el, hogyan zajlott le a vadászat, milyen a trófea.

— Krieger úr visszajáró vendég nálunk, nemcsak a szarvasbögés idejére, hanem gyakran a téli selejtezésekre is ide látogat. Vaddisznó-hajtásra általában a barátjaival együtt érkezik. Már évekként ezelőtt megtetszett neki

ez a szarvas, szerette volna meglőni — és most sikerült. A vendég megérkezése előtt: napokban láttam a bikát, később azonban eltűnt — mint utóbb kiderült: azért, mert más bikák elverték a tehenektől és félrevonult. Egy héten át kerestük, gyalogosan, fogattal, minden lehetőséget felhasználva, — de eredménytelenül. Utolsó este, mikor a külföldi vadász azt mondta, hogy többször már nem is jön ki — akkor véletlenül mégis megláttuk a szarvasat, amint kiváltott a sűrűből. Sö-

tédett már, a vendég nem tudott lövest leadni. Másnap reggel esett az eső, mégis kimentünk újból. A vad egy 20 hektáros fiatalosban tanyázott; s abban reménykedtünk, hogy ugyanazon a helyen vált majd vissza a sűrűbe. Láttunk több bikát, tehenekkel és egyedül is — aztán megjelent a keresett példány. A vendég a magasletről, 70–80 méteres távolságról meglőtte. Szabályos, halálos lövest kapott a bika, ezzel szaladt még 60 métert, aztán összeesett. Első ránézésre nem is gondoltuk, hogy ilyen kapitális agancsa van — a Pilis rekordbikáját ejtette el a külföldi vadász. Az agancs páros 26-os; a bal szárban szabályos felrakás — szemág, jégág, középag —, a koronában 10 koronaág; a jobb szárban 9 koronaág, dupla szemággal. Súlya 12 kilogramm! Színe szép sötét, csiszolt ágvégekkel — ez az összbnyomás szempontjából igen fontos. A trófea az értékelésnél 241,75 pontot ért el; a világrekord 260 pont fölött van valamivel...

Szerencsére tavaly jó volt a makktermés, a telet könnyebben vészelték át a bikák és szép agancsot raktak fel. Ezt a rekordpéldányt egyébként — több kollégával együtt — már régóta figyelemmel kísértük; jó, hogy nem lőtték ki korábban. Öreg, 12 éves bika volt már, jövőre csak kevésbé értékes agancsa lett volna. H. Á.

Harminc éve nem lőttek ilyenbikát a Pilisben

A közvélemény elsősorban közjóléti tevékenységünk alapján ítél meg minket

Jóhírünk a tét

A közelmúltban lezajlott egyik fórum résztvevői — Dobó István csoportvezető és Bene Kálmán főelőadó előterjesztésében — tartalmas elemzéseket vitattak meg közjóléti tevékenységünkéről. A legfontosabb megállapításokat az alábbiakban foglaljuk össze.

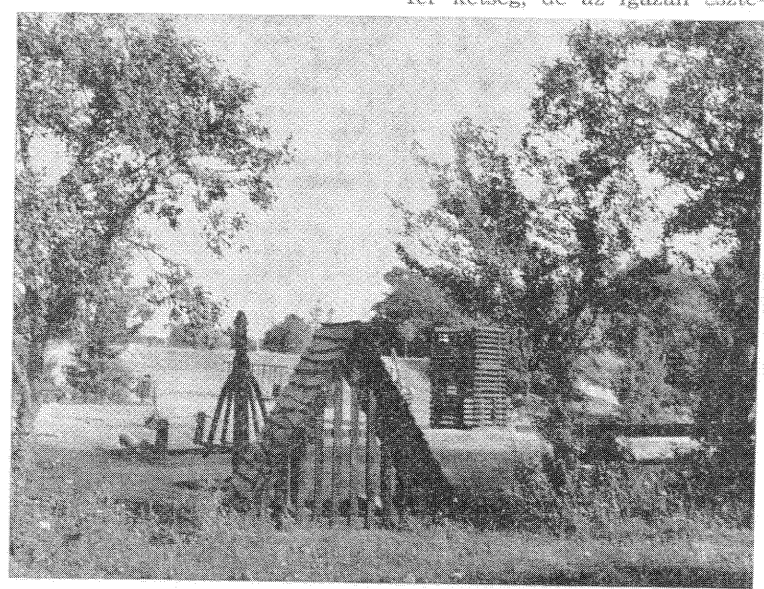
Parkerdőgazdaságunk immár tizenhét esztendeje foglalkozik az erdők közjóléti szerepét növelő, fenntartó tevékenységgel. Eközben az ezzel kapcsolatos társadalmi igények jelentősen növekedtek, munkánkat kritikus szemmel figyelik, s csak néha-néha ismerik el. Ugyanakkor a főváros és az agglomeráció fejlődése számos új gondot vet fel, amelyek megoldása sok fejtörést és hatalmas költséget igényel.

A mai helyzetet jól jellemzi, hogy **Magyarország összes ilyen közjóléti pénzforszából a legtöbbet mi használjuk fel.** Csak az utóbbi öt évben közel 22 millió forinttal növekedtek parkerdő-fenntartási költségeink. Ez természetesen ár- és rezsimelegedéseket is jelez, de tekintélyes munkatöbbletet is reprezentál. Növeli a feladatokat, hogy elképesztően sok szemét, hulladék kerül ki érdeinkbe — lényegesen több, mint korábban —, s bővültek az útfenntartási munkák is. A költségeket gyarapítják olyan jelentős eredmények is, mint a környezetvédelmi építőtáborok megszervezése, az erdei útjelzések szakaszos és alapos felújítása, az egyre több helyütt tapasztalható helyes zöldterület-gazdálko-

dás kialakítása, avagy a Budapesti Erdészet kiemelt parkfenntartási munkái.

A tavaszi parkszemlék — több, mint egy hónapos bejárások — kiváló lehetőséget nyújtanak a tél utáni nagytakarítás értékelésére és az időszerű feladatokat meghatározására. Idén kísérletet tettünk egy szerényebb őszi területbejárásra, amelyet jó lenne minden évben megismételni, és hatóterét meg-növelni.

A közjóléti munka komoly hátráltatója az erdészeteknél, hogy nem sikerült viszonylag önálló parkmunkás-csoportokat megszervezni. A parkfenntartási és a közjóléti beruházási feladatokat általában az erdőművelési és — időnként — más területekről „kölcsonvett” dolgozók végzik el. Ez gátolja a folyamatos tevékenységet, amely — az egyéb szorító erdészeti gondok miatt — nem biztosítható. Holott bárki, bármikor lép területünkre, igényli, hogy **tiszta környezetet, ápolott zöldterületet, jól karbantartott berendezéseket, egyértelmű útjelzéseket találjon. Legalább arra kell törekednünk, hogy a kiemelt és igen forgalmas kirándulóközpontokban mindig tisz-**

Parkberendezések Visegrádon

Fotó: Korda

taság és rend legyen. Különösen érvényes ez a budai parkerdőre, amely Magyarország legforgalmasabb erdei turisztikai területe és nem kevésbé az egész magyar erdészet, erdőgazdálkodás „kirakata”.

A belső problémák közül kiemelendő, hogy a kiadott normagyűjtemény következetes bevezetésére, illetve az egyedi feladatok előzetes, pontos normázására minden erdészetenél szükség van. Ez a dolgozók érdekeit

közvetlenül is szolgálja, mert így pontosan tudják, hogy egy adott munkafeladat elvégzéséért mennyi bér illeti meg őket. Javítani kell az adminisztráció színvonalán, s nem utolsósorban a munkálatok esztétikai minőségén. Gyakran még hiányzik a jó gazda lelkiismeretessége, a munkafolyamatot **pontról-pontra végigkötő erdész jelenléte.** A dolgozók jószándékához nem fér kétség, de az igazán eszté-

dául a két budapesti kilátó tervezett építéséről koncepcióváltás és kivitelező-találási nehézségek miatt le kellett mondanunk, elhagyjuk továbbá a pilisszentkereszti Ciszter-kolostor környezetrendezési munkáit is, kizárólag azért, mert az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség a Romkert állagmegóvási munkáit az idén biztosan nem, de talán jövőre sem kezdi meg, s így a mi beruházásunk is értelmetlen.

A parkfenntartás terén viszont számos olyan tennivaló van, amelyet az erdészetek terveiben vagy a tavaszi bejárások során rögzítettünk, de az ősziig nem, vagy csak részben sikerült teljesíteni. Ezek közé tartozik például, hogy:

- nem murvázták a csikóvári parkolót, elmaradt a vöröskői faépület felületkezelése;
- nem javították ki a Rám-szakadék biztonsági berendezéseit;
- a Csacsi-rét állapota ma is kifogásolható;
- az Anna réti, újonnan kihelyezett játékok műszaki-esztétikai színvonala gyöngé;
- ugyanez elmondható az Apátkúti-völgy felső szakaszán elhelyezett fahidakról is.

A legfőbb gondunk erdeink tisztántartása. Például gyakrabban kellene üríteni a Rám-szakadék felső szeméttartót.

*

A fórumon elhangzottak alapján az illetékes erdészettervezők intézkedési terveket készítettek az **elmaradások gyorsított ütemű felszámolására.** Remélhetően, mire e sorok megjelennek, a késedelmes munkálatokat már elvégzik. Közjóléti tevékenységünk alakulására, a gondok megoldására, a belső hiányosságok megszüntetésére a jövőben még jobban kell figyelni. Nem csekély a tét: **egész Parkerdőgazdaságunk jóhíre, kedvező társadalmi megítélése.**

Napjainkban egyre inkább előtérbe kerül a természetvédelem ügye; egyre többen látják be az ezzel összefüggő kérdések fontosságát. A Parkerdőgazdaság azonban nemcsak most, hanem már megalakulása óta lényeges feladatának tekinti a természeti értékek —, s ezen belül a madárfauna — megóvását. A Pilis területén zajló madárvédelmi tevékenységről, a Magyar Madártani Egyesület és a Parkerdőgazdaság együttműködéséről kérdeztük **Kállay Györgyöt**, az egyesület főtájtárát és **Sánta Antal** természetvédelmi főelőadót.

— A természetre káros emberi tevékenységek hatására a világon mindenhol pusztulnak a madarak. Védelmük fontos feladat, s mutatkoznak is eredmények e téren — fejtette ki Kállay György. — Jelentős elhatározásra jutottak a Parkerdőgazdaság vezetői, amikor úgy döntöttek, hogy a madárvédelmi feladatok ellátása beilleszthető a vállalat tevékenységi körébe. **Nincs az országban még egy erdőgazdaság, amelyik ennyit áldozna erre a célra.** A Parkerdőgazdaság mellett kialakult, a madarakkal társadalmi munkában foglalkozó önkéntes csoport úttörő szerepet játszott abban, hogy 1974-ben létrejött a Magyar Madártani Egyesület. Az egyesület és az erdőgazdaság sikeresen együttműködik a Pilis madárvilágának megóvásában. **Közös tevékenységünk a következőkön alapul: a Parkerdőgazdaság területén (amelyhez több tájvédelmi körzet is tartozik), értékes — és veszélyeztetett — madárfajok élnek (például a kerécsensólyom, a törpe-sas és a kövirigó); a vállalat rendelkezik az ezek védelméhez szükséges anyagi lehetőségekkel, a Madártani Egyesület pedig megfelelő szakembereket és társadalmi munkásokat biztosít. Ilven módon igen kedvezőek az együttműködés feltételei. Az egyesületi tagok rendszeresen járják a területet,**

Ritka, védett madarunk: az egerészölyv

Közös erővel dolgozunk az uhu visszatelepítéséért

Madaraink védelmében

megfigyeléseket végeznek, felteképezik a ragadozómadarak fészkelőhelyeit, szükség esetén **védelmi intézkedéseket kezdeményeznek, gondozzák a mesterséges fészkekü telepeket.** A Parkerdőgazdaság — együttműködési szerződés alapján — anyagilag támogatja ezt a munkát. A Madártani Egyesület egyébként — a veszélyeztetett fajok védelmének kívül — céljai közé sorolja a kutatóprogramokba való bekapcsolódást (mint például a gyűrűzést, a madármozgások megfigyelését), és a természetvédelemmel kapcsolatos közgondolkodás formálását is. A vállalat a maga hivatalos munkájában ugyanezt a hármas célkitűzést követi.

A Parkerdőgazdaság madárvédelmi tevékenységéről Sánta Antal adott tájékoztatást:

— Területünkön az **énekesmadarak számára mintegy 60 odutelepet alakítottunk ki az**

évek során; egy-egy telep 100—150 oduból áll. A kihelyezést, a kezelést a területileg illetékes erdészet végzi, de tevékenyen részt vesznek ebben a munkában a Magyar Madártani Egyesület helyi csoportjai és a környékbeli iskolák is. Sajnos, egyes erdészeteknél nem veszik eléggé komolyan a telepek gondozását. Viszont sok egyesületi tag kezel önállóan odutelepet; szeretnénk, ha nagyobb területre terjesztenék ki tevékenységüket. Alapvető feladatunk az áttelelő énekesmadarak rendszeres téli etetése. Évente mintegy 200—250 mázsa napraforgómagot használunk fel erre a célra. Azért is óvjuk az énekesmadarakat, mert — a kártevő rovarokat pusztítva — alapvető szerepük van a biológiai erdővédelemben. Számos madáretetőt helyeztünk el a területen és erdészházaink udvarán; de sok erdészeti dolgozó otthon, a saját kertjében is eteti télen a madarakat. Vállalatunk a veszélyeztetett ragadozómadárfajok megóvása érdekében is végzi, illetve támogatja az egyes feladatok végrehajtását.

A közvetlen és szűkebb értelemben vett madárvédelem mellett igen fontosnak tartjuk az oktató-nevelő tevékenységet is. A területünkön működő táborokban vakációzó diákokat bevonjuk a madárvédelmi munkába: a gyerekek — szakember irányítása mellett — odukat készítenek és helyeznek ki, madármegfigyeléseken vesznek részt. Erdőgazdaságunk tevékenyen támogatja az „**Actio Hungaria**” **madárvonulás-megfigyelő táborok tevékenységét:** tavasszal és ősszel saját területén biztosít lehetőséget a táborok munkájához, amit eszközökkel és felszerelésekkel is segít. Gondot jelent, hogy az utóbbi idő-

ben a táborokban az ornitológiai munka megszervezése is vállalatulunkra hárult. A jövőben a szakmai szervező-irányító feladatokat elsődlegesen a Madártani Egyesületnek kellene ellátnia. Madárvédelmi tevékenységünk anyagi forrásáról: az ehhez szükséges pénzeszközöket a Parkerdőgazdaság a kormányzat által biztosított keretből kapja. Idén ez az összeg meghaladja a 2 millió forintot.

— A Pilisben több ritka, veszélyeztetett vagy a kipusztulás szélén álló ragadozómadár-faj él; védelmük elsődleges feladat — szól ismét Kállay György. — Intő jel, hogy az **utóbbi időben pusztult ki a Pilisből a vándorsólyom, a vöröskánya, a barnakánya, az uhu és a parlagsas.** Munkánknak azért vannak eredményei: **a barnakánya már visszatelepült, s reméljük, visszatér a parlagsas is.** Az uhu visszatelepítésének feltételeit most vizsgáljuk. Viszont végveszélybe került a kerécsensólyom: a fiókákat, tojásokat rendszeresen ellopták, s feltehetőleg külföldön értékesítették. Sikertelt megoldanunk a fészkek éjjel-nappali őrzését, s azóta az állomány erősödik. Ahol szükséges, mesterséges fészkeket is kihelyezünk a ragadozómadarak számára. Az őrzést egyébként a WWF nemzetközi vadvédelmi alapítvány támogatásával végezzük. A magyarországi madárvédelemnek —, s ezen belül a Magyar Madártani Egyesület és a Pilisi Parkerdőgazdaság tevékenységének is — elismerését jelzi, hogy a Nemzetközi Madárvédelmi Tanács tizenhatodik európai konferenciáját Visegrádon tartotta, idén májusban. Különös jelentőséget ad az eseménynek, hogy ez volt az első madárvédelmi tanácskozás, amelyen részt vettek valamennyi szocialista ország képviselői

— horváth —
Fotó: Szentendrei Géza
Korda Kálmán

